

12. 4. 1928.

Poštarina plaćena u gotovom.

NARODNI LIST

Nezavisni dnevnik

Godina I. Br. 12.

Šibenik, dne 20. IV. 1928.

Pojedini broj D 1.—

Kidanje medju radikalima

Jučerašnji sastanak radikalskih poslanika iz Dalmacije.

Pretres pitanja u vezi sa unutrašnjom borbom stranke — Pitanje mandata g. Joakima Kunjašića — Financijsko ekonomski problemi maska ovoga sastanka.

ŠIBENIK, 20. Dolaskom g. Velje Vukićevića u Dalmaciju pokrenuto je i pitanje rasčišćavanja medju dalmatinskim radikalima. O tome u Splitu dalo se veoma malo naslućivati, jer se u glavnom mislilo, da se radi o ličnim pitanjima. Jučerašnji sastanak radikalskih poslanika u Šibeniku otkrio je glavni predmet radikalskih sjednica prilikom boravka g. V. Vukićevića u Splitu, koji je nastavljen u pretresu na tom jučerašnjem sastanku, te uspelo je pored sve zakopčanosti gospode učesnika ući tome u trag.

Jučerašnjem sastanku učestvovali su svi narodni poslanici iz južne i iz sjeverne Dalmacije: gg. Dr Nikola Subotić, Dr Dušan Ivetić, Joakin Kunjašić, Prota Sergije Urukalo i Sever Varda te oblasni poslanik i vodja radikalne stranke u Dalmaciji Dr Uroš Desnica advokat u Splitu, Sastanak je održan u privatnom stanu g. Dr Nikole Subotića i tom sastanku nije bio pripušten niko osim njih. Sa sastanka, koji je trajao preko tri puna sata, nije izdan nikakav posebni komuniquej. Ali na pitanja novinskih izvjestitelja odmah se opazilo, da se gg. poslanici ne izražavaju jednako o predmetu konferencije i tek poslije mnogih upita sa različitih strana i poslije nekoliko vremena, uspjeti su jedva da se konkretiziraju i izjave, da je predmet njihovog sastanka bio pretres ekonomsko-financijskih problema Dalmacije i primjene budućeg državnog zajma

na ista, osobito za podizanje školstva i zajmova općinama.

Medjutim, cijelo držanje gg. poslanika i njihovo neraspoloženje, kao i disparatni odgovori, koje su na razne upite pri izlasku sa konferencije davali, ponukalo nas je na dužnu investigaciju u svrhu, da doznamo pravi predmet njihova sastanka, i saznali smo, da je na sastanku tretirano **pitanje sukoba u radikalnoj stranci, obzirom na akciju glavnog odbora stranke u Beogradu i kontra akcije sa strane radikalnog dijela stranke koji stoji uz Vladu i drugo, pitanje mandata g. Joakima Kunjašića narodnog poslanika za južno-dalmatinski okrug, na kome bi se mandatu g. Kunjašić imao da zahvali u korist svoga zamjenika**, a radi toga što je sa svojim zamjenikom u izborima predhodno tako bio ugovorio. Za rezultat na ovome sastanku nismo uspjeti doznati pitanje, jer je zakopčanost gospode poslanika bila apsolutno neprobojna u jednom i drugom pitanju.

Pored svega toga što nismo mogli doznati potankosti kako su se gg. poslanici opredjelili i dali su u pitanju mandata g. Kunjašića donijeli kakvu odluku, **ipak time je glavna nit otkrivena.**

Poznato nam je još, da je u Splitu g. Velja Vukićević odlučno istupio u korist g. Kunjašića i da je tražio da g. Kunjašić kao predstavnik Hrvata u radikalnoj stranci

mora da ostane pri mandatu. Osim toga g. prota Urukalo pred nekoliko dana otvoreno je istupio za g. Velju Vukićevića, a protiv njegovih protivnika u radikalnoj stranci, za koje je kazao **da i kad se odcijepi od stranke**, da ih neće biti više od 20. Prema tome, na sastanku u Šibeniku može se zaključiti da su ova dvojica gg. poslanika za g. Velju Vukićevića, dok za ostalu trojicu poslanika gg. Dr Ivetića, Vardu i Dr Subotića postoji temeljita sumnja da bar sva trojica nijesu jednako orijentirana. Za g. Dra Desnicu čuli smo da će se odreći oblasnog mandata i potpuno se povući.

Poslije ručka u „Hotel-Kosovu“ gg. narodni poslanici: Varda, Urukalo, Kunjašić i Dr. Ivetić otputovali su autom za Split.

Nj. Vel. Kralj u Beogradu.

Audijencija predsjednika Vlade.

BEOGRAD, 19. Nj. Vel. Kralj povratio se je danas sa kraljevskom porodicom u Beograd. Kralj je tokom dana primio u audijenciju nekoliko diplomata, a zatim išao je u audijenciju i predsjednik Vlade g. Vukićević, koji se je sadržao kod Kralja duže vremena.

Potresi u Južnoj Americi.

LIMA, 18. U više krajeva Južne Amerike učestali su veliki potresi te u mjestu Esquilai ima mnogo mrtvih i ranjenih.

Ponovni teški potresi u Bugarskoj.

**Panika među pučanstvom.
Ogromne štete.
Međunarodna akcija Crve-
nog Krsta.**

SOFIJA, 19. Prošle noći osjetio se je u Plovdivu katastrofalan potres, koji je teško oštetio sjeverni i južni dio grada. Nekoliko slagališta duhana je sasvim razrušeno i pod ruševinama je zatrpano nekoliko osoba. Stanica u Vapaziji 25 km. od Plovdiva sasvim je razorena. U Sadovu razorena je poljoprivredna škola i most na Marici. Također je razoren most na Maricu u Vapaziji. Željeznički nasipi ulegli su za 2 metra u zemlju u dužini od 2 km. Potresi su počeli u 21 sat i trajali su do jutra u 2 sata.

SOFIJA, 19. Ovde se je također u noći osjetio jak potres. Usljed toga što su se pojavili novi zemljotresi u Bugarskoj vlada velika panika. Narod napušta kuće i noći na polju. U Plovdivu ima 10 mrtvih. U Staroj Zagori pobjegli su stanovnici iz grada i usprkos kiše noćili su u polju. U Čirpanju pojavilo se oko 100 novih izvora mineralne vode. Potres je potpuno uništio Pataziju. U Hastovu i Bazaru srušene su kuće. Tokom noći osjetilo se u Plovdivu 30 potresa.

U Sofiji počela su u katedrali da zvone zvona samo od sebe, a isto tako i u Plovdivu.

Naša vlada povodom ove teške nesreće izrazila je bugarskoj vladi saučešće.

Jugoslavenski Crveni Krst, kao i francuski, njemački, švicarski i mađarski poslaće svoju pomoć, a italijanski poslao je svoje delegate da izvide kolika je šteta.

Oko koncentracijone vlade.

BEOGRAD, 19. Dok se sa strane Vlade podržavaju glasovi o stabilnosti, i da nema razloga bilo kojim promjenama, dotle se u opozicionim otvoreno i uporno tvrdi, da će promjena Vlade uskoro uslijediti, te se u tom pravcu veoma žilavo radi na koncentraciji.

Ovdje se također nalazi i g. Pribićević i g. Pavle Radić, koji je danas otputovao za Zagreb.

Sjednica Ministarskog Savjeta.

BEOGRAD, 19. Danas je održana sjednica Ministarskog savjeta, na kojoj se i među ostalim pretresalo o predlozima privredničke konferencije u Zagrebu, a tim u vezi i o velikom državnom zajmu. Pretresalo se je i pitanje, tko će da uđe u prošireni komitet ministara u ime privrede. Sjednica također bavila se je i predloženim projektima stanbenog zakona. U tom pitanju postoje tri projekta, naime projekat Dra Gosara, ministra Radovića i projekat opozicije. Na sjednici se ministri nisu mogli složiti sa podnešenim projektima, pa je sjednica prekinuta.

Stanje u Biogradskom Srezu

Kotarsko primorje od Posedarja i karinskog zaljeva pa redom unokolo kraj Nina sve do Biograda n/m zajedno sa zadarskim otocima sve do Silbe i Oliba sačinjava teritorijalni djelokrug biogradskog sreza. Inače ovaj teritorij nosi i naziv „Treće zone“. Ovaj naziv je od novijega doba, i kad se samo spomene „Treća zona“ nije više potrebno govoriti ili tumačiti nešto o tome našem kraju. To je sinonim i sinteza našeg ropstva pod talijanskom okupacijom i krajnija zapuštenosti sa strane svoje rođene države. Što je bilo pod Talijanima to se je napola prebolilo i zaboravilo, ali današnje stanje u „trećoj zoni“ ne može se ni preboliti ni zaboraviti. Dosta je spomenuti se onoga što smo iznijeli u jednome od prošlih brojeva o Ravnim Kotarima i znati da je i biogradski srez jedan dio sjeverne Dalmacije. To i ništa više ne treba; znači da je sve zapušteno i bez ikakve pomoći prepušteno samo sebi.

Minećemo govoriti o tim otocima za koje se kaže da se biser Jadrana, ni o ljepoti samoga primorja sa zadarskim konalom od Prekoga do Biograda. Te su prirodne ljepote i vrijednosti nama svima vrlo doaro poznate, a dalje, za druge, davno su opisane i opjevane.

Ovi su predjeli još za vrijeme Austrije bili tvrdjave, prirodne i nacionalne, protiv talijanske najezde i zadarskog iredentizma. Narod se uvijek nacionalno osjećao i uvijek stajao na braniku i u momentima kad ih je Austrija žrtvovala „Trojnom Savezu“ sa vinskiim klauzolama, ugovorima o ribarenju, podržavanjem talijanske općine u Zadrud itd. Talijani su vrlo dobro ovo sve poznavali, i talijanska okupacija starala se da mitom ili silom ostavi svoje korjene u tim krajevima. Ali ipak nisu uspjeli, jer narod se vrlo značajno i junački držao. Radi nasilja na Olibu žene su čak

bile nasrnule na kasarnu karabinjera i razoružali je. Ipak ovo stanje pod okupacijom nije moglo da ostane bez posljedica, jer je narod ekonomski mnogo postradao i dok su drugi naši krajevi kroz punih pet godina, iako male blagodati imali kad, da dobiju od svoje države ta „treća zona“ nije dobijala ništa. Bar da je država u biogradskom srezu vodila brigu paralelno sa ostalim našim krajevima bez obzira nato što se izgubilo kroz pet godina — ni po jada! Nego nije ni to. Odmah iza okupacije sa izmjenom krunskih novčanica došao je prvi udarac. Krune nijesu izmijenjene bile kao i u drugim krajevima države, pa ni kao na Sušaku koji je samo na malo dana prije bio evakuiran; izmijenjene su krune u relaciji od 1.20, a mnogima su i nepravo bile briskirane. Nije davato ni hrane skoro ništa, nije napravljena ni popravljena skoro nijedna luka, a neke su se luka čak i porušile. Puta ni vode na otocima nigdje nije napravljeno osim desetak kilometara u Ninu i nešto kod Sukošana. Biograd je i danas kao sresko mjesto bez glavnog puta sa svojim zaledjem — u jednu riječ ostalo je sve kao što je i bilo i nigdje ništa i u ničemu nije bilo učinjeno. U ovim prilikama nadošla je još i granica oko Zadra, gdje je narod nenavičan pograničnim zakonima i propisima silno stradao moralno, fizički i materijalno, u mnogim slučajevima u kojima nije imao namjere da griješi i krši zakone. Zbog ovih krivica odastajano je na hiljade godina tamnice, plaćeno je na milijone dinara globe, a mnogi su čak i životom platili. Sa Zadrom izgubljen je prirodni centar i nije učinjeno ni poduzeto da se u tome smislu nešto učini. Još danas svi putevi vode u Zadar, a u Zadar se ne može. U administrativnom pogledu podignut je samo sud isreska ispostava u Prekome, dok se sud u Ninu uvijek obećava a još ga nikad nema. Telefonskog saobraćaja nema, a iz Biograda još se uvijek telegrafski saobraća u Preko i druga mjesta preko Šibenika. Nije podignuta nijedna od propalih ribarskih zadruga, močvare i baruštine oko Biograda, zemunika i Nina nisu bile ni taknute, dapače su zapuštene i u koliko su prije bile uređjene, tako da malarija nesmiljeno pustoši cijele te krajeve..... i ko bi nabrojio sve što nije učinjeno i što je zapušteno! I nema ništa što bi se moglo reći da je učinjeno! U ovogodišnjem državnom proračunu zapečaćena je ista sudbina biogradskog sreza. Kakvu bi akciju i što bi trebalo učiniti da se krene sa ove mrtve tačke, prepuštamo patriotima i prijateljima iz tih krajeva da to kažu, a ni mi nećemo sustati koliko budemo mogli da to učinimo i sa svoje strane.

Međutim, zadarski polip baca svoje trakove..... Videant consules.

Širite „Narodni List“.

S brda s dola.

Zakon o stanovima ističe koncem aprila kada bi i stanari i kućegazde bili u neprilici. Nadležni se, naravno o svemu tomu još ne brinu. Oni će valjda, po običaju u posljedni čas štogod brzojavno raspoločiti. Brzojavno, dakako, jer izgleda da u nas više i ne vrijedi ni govoriti ni pisati, jer se samo na brzojave opet samo brzojavno odgovara.

Nije šala dvanajst milijona stanovnika, pa da svaki doseti barem jedan put brzojavi bilo bi opravdano opstanak Ministarstva Pošta i brzojava. Nu šta kažemo pošta, treba odmah ustrojili još napose i Ministarsivo brzojava.

Više ozbiljnosti, a još više rada i stvar bi krenula naprijed. Ali ta ozbiljnost i taj rad treba da krenu odozgo sa najviših mjesta, jer kako kažu, i s glave riba smrđi.

* * *

Na uskrzne praznike bio je u Splitu i g. ministar predsjednik na ribanju sa ostalim našim — kažu „ribarima“ i propitkivao se o njihovim prilikama. To je dobro, samo je šteta, što to nijesu bili ribari po zanatu već onako po ćeifu kao i g. predsjednik.

Koje li sreće da je g. predsjednik zaletio se malko do naših pravih ribara po školjima pa bi ga bila sigurno prošla svaka čar ribanja, kad bi vidio taj krvavi zanat, koji je prepušten samome sebi bez ikakve pomoći sa nijedne strane. Još bi bolje bilo da bude g. predsjednik zašao po našim ravnim kotarima, kršnoj bukovici i zagorju pa razgledao naše nevolje i jade.

U tom slučaju, uvjereni smo, da pri razdiobi kukuruza nebi trebao da se kod neupućenih načelnika min. socijalne politike raspituje, jer bi odmah shvatio gdje je prava bijeda.

Ali da, o čemu mi govorimo. Naši su zastupnici bistriji i uvidavniji i njima su preče zakuske i čajanke nego li gladna sirotinja raja.

IZ PREDGRADA.

Mandalina bez pitke vode.

12. IV. 1928.

Kroz Veliku sedmicu Mandalina je ostala bez pitke vode. Seljanke su morale činiti pravi križni put noseći vodu čak iz Šibenika. Mnogi su bili primorani grabiti mutnu vodu s otvorenog bunara i ovako se izložiti zaraznim bolestima, jer ova voda nije za piće.

Ako je Mandalina sada bez vode što će biti ovog ljeta?

Dok se u Šibeniku bez potrebe na nekim mjestima voda proljeva, a na željezničkoj stanici voda na sate utaman toči po zemlji, dotle Mandalinjani nemaju vode ni za piće. Molimo nadležne neka se na vrijeme pobrinu, da Mandalinjani budu opskrbljeni najnužnijom pitkom vodom. M.

GRADSKA KRONIKA

Prašina u gradu. Ima nekoliko dana da u Šibeniku vlada silna prašina, da neda oka otvoriti. Oblačno vrijeme koje je potrefilo ovo dana sa ovom prašinom daje u gradu vrlo rdjav utisak, i to baš sada kad u Šibeniku boravi veliki broj stranaca. Ali ako se božjoj doskočiti ne može oblake s nebesa ukloniti, moglo bi se biti barem bez prašine. Vidili smo da se, i u februaru prošleme, građ polijevao, pa bi tim potrebitije bilo da se to radi sada kad se vrućina osjeća. Osobito velika je prašina u ulicama oko Poljane. Općina, bez obzira na vrijeme dali je tiho ili vjetrovito, morala bi svaki dan redovito polijevati gradske ulice.

Dučani u Kralja Tomislava ulici. Ovih dana otvorila se nova postolarska radnja, pod firmom Svezozara Gjurića.

— U istoj ulici postoji jedan dućan koji nema firme, što bi trebalo svakako da ima jer već radi od duže vremena. G.

Radi prometa stranaca. Parobrod koji dolazi sa Sušaka redovito u 6 sati ujutro, zadržava se u gradu sve do 9 sati, dakle puna tri sata. Više se puta trefi na ovoj liniji stranaca koji bi rado pregledali grad i okolicu, ali nemaju načina. Zato bi trebalo da Putnički Ured stupi u dodir sa našim garažama i da udese da se svakog jutra na dolasku samog parobroda nadje po jedan auto, kako bi stranci mogli imati sredstvo i način kad zažele da vide koji naš kraj ili grad. To bi bilo važno za ovu sezonu kad je promet stranaca jako velik.

Zakašnjenje vlaka. Zagrebački brzi voz, koji je jučer imao da stigne u 7.15 s. zakasnio je 7 sati, što se je u prometu jako osjetilo. Zakašnjenje je uslijedilo radi toga, što vlak nije imao priključka u Ogulinu.

Teška nesreća uslijed nagle vožnje motor biciklom. Prekjčer poslije podne krenuo je g. Karlo Matiazzi u društvu šofera g. Ivaniševića na svom motor-biciklu put Vrpolja. Na udaljenosti 10 km. od Šibenika išla su mu ususret jedna kola, te ne mogavši im se ukloniti uslijed nagle vožnje naletio je svom snagom na jedan telegrafski stup. Pri tome je g. Matiazzi zadobio nekoliko lakših i jednu težu ozlijedu, dok je g. Ivanišević zadobio samo nekoliko ozlijeda lakše naravi. Oba ranjenika bila su prevezena automobilom u mjesnu bolnicu.

Iz luke. Jučer je otplovio ital. jedrenjak „Cristoforo Colombo“ sa teretom gradjevnog drva za Moltettu.

Danas je otplovio ital. par. „Promontore“ sa teretom od 1530 t. ugljena za Montalcone.

Jačer izjutra oko 10 sati doplovio je iz Trsta u našu luku veliki ital. parobrod „Teresa“ društva „Cosu-

lich“ od 3719 netto t. r. Ukrcati će 1300 m³ gradj. drva za Buenos-Aires.

Američka yachta u Šibeniku. Jučer poslije podne oko 3 sata pripila je iz Trogira u našu luku velika luksusna američka yachta „Corsair“, luke prip. New-York, od t. r. 772 pod zapovj. kap. Porter. Na yachti, koja ima 51 osoba posade, nalazi se 13 putnika i vlasnik iste, poznati američki multimilijarder J. P. Morgan. Pregledali su znamenitosti grada i motornim čamcem odvezli se do slapova „Krke“. Danas putuje za Zadar.

Koncertat Filharmonije. U Nedjelju 22. ov. mj. u 20-30 sati priređuje u Gradskom Kazalištu naše Filharmoničko Društvo veliki klasični vokalno-instrumentalni koncertat sa programom:

Smetana: Overtura iz opere „Libuša“ — izvodi orhestar;

Heindrich: „Ercegovka“ — pjeva muški zbor;

Cesare Franck: Psalm 150. — pjeva mješoviti zbor uz pratnju orchestra;

Rimskij Korsakov: „Dupinuška“, fantazija, — izvodi orhestar;

Kriškovsky: „Utopljenka“, — pjeva muški zbor;

Rimskij Korsakov: Fantazija opus 61 — izvodi orhestar;

Rimskij Korsakov: „Slava“ — pjeva mješoviti zbor uz pratnju orchestra.

Dirigent: Mo. g. Bayer.

Nadamo se, da nitko, tko cijeni muziku i rad naše „Filharmonije“ neće propustiti, a da ne čuje ovaj prvoklasični koncertat.

Objava poreske oblasti. Od 1. aprila o. g. stupile su na snagu odredbe novog zakona od 8. februara 1928 god čl. 89-103 u pogledu „Službenog poreza“ prama kojemu su poslodavci dužni sami odbijati odnosni porez od plaća namještenika i radnika prama zakonom utvrđenoj skali, učinjene odbitke opisati u pereske knjižice svojih namještenika i radnika a ustegnute iznose poreza svakog mjeseca sa posebnim izkazom uplatiti kod poreskog ureda i da propust održavanja propisa navedenog zakona nosi sa sobom novčane kazne.

Boravak engleskih liječnika u našem gradu. I ako je bilo predviđeno u programu puta, ugledni gosti nisu jučer otputovali iz našeg grada. Oduševljeni ljepotama Šibenika i sjeverne Dalmacije odlučili su da ostanu još jedan dan u našem gradu. Predsinoć su proveli večer u najugodnijem raspoloženju u društvu mjesnih ljekara i ostalog uglednog građanstva u kavani „Krci“, gdje je svirao naročito u ovu svrhu orhestar vojne muzike. Jedan dio gostiju otišao je jučer automobilima do Biograda i Zadra, a drugi je dio ostao u Šibeniku, da detaljno razgleda sve znamenitosti grada. Iz Šiben. odilaze danas pr. p.

MALI OGLASNIK

svaka riječ 20 para. Oglas se mora štampati najmanje 2 puta. Ako je adresa preko uprave lista još 2 dinara. Adrese javljamo pismom ako se pošalje 2 dinara. Oglas se štampa samo ako se unapred plati.

Prodaja

Prodaje se odmah, uz vrlo povoljne cijene Motocikla u potpunom redu, 3 brzine itd. sa svim potrebitinama. Upitati na Upravi pod brojem 34.

Trgovci! Papir za zamotavanje prodaje se po 5 i 6 Din. kg. kod Tisk. E. Vitaliani i Sin, Šibenik.

Prodaje se jedan motor na naftu od 20 HP skoro novi može ga se viditi u pogonu obratiti se mehaničkoj radioni Kordić & Dvoraček, Šibenik.

Sanduke raznih veličina prodaju se vrlo jeftino. Obratiti se upravi.

U KNINU, prodaje se prvom nuđiocu: debele daske duge 4 m. i nekoliko greda. Obratiti se upravi.

Obveznice Državne Batne Štete mogu se dobiti na mjesečno otplaćivanje uz najpovoljnije uvjete kod: Vladimir-a Triva Šibenik ulica Dobrić, tražite prospekte.

Potražba.

Neophodno potrebno sunca i zraka! — Kupio bi kuću u gradu sa prostranom magazom, 2 stana, dvorište ili terasa. Cij. ponude na upravi lista pod br. 43.

POZIV NA PRETPLATU.

Umoljavamo gg. pretplatnike kao i onu gg., kojima smo poslali naš list na ogled, da izvole čim prije poslati pretplatu, ako ju već nisu poslali.

Stigla veća količina
na ENGLEŠKE modre
galice

98/99 %

U VREĆAMA

Cijena Din. 810.-

Za 100 kg. ocarinjeno

franco brod

ili vagon Šibenik.

STIPE ŠARE

ŠIBENIK

Grubišić & Comp. - Šibenik

Glavno Opravništvo Jadranske Plovidbe
" " brodarskog društ. Oceania
Spediterska radnja obavlja poslove
najkvalitetnije.

POKUĆSTVO

Odlikovane Tvornice

J. Povichil, Osijek

dobijete kod :

STIEPAN V. KARKOVIĆ

Pokućstvo i tapetarska radnja

Šibenik

TRGOVINA POKUĆSTVA

RIKARD DELFIN - ŠIBENIK

Preporuča svoje bogato opskrbljeno skladište raznog pokućstva. Preuzima naručbe pokućstva i tapetarije. — Jamči za solidnost.

Oglašujte u

„Narodnom Listu“